Grigore Constantinescu

Comuna

ŞUICI

PITEŞTI MMXV

ŞUICI

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 6 sate: **Şuici**; Ianculeşti; Paltenu; Păuleni; Rudeni; Valea Calului.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDETULUI: 55 km.
SUPRAFAŢĂ: 34,3 km^2.
POPULAŢIE: 2.561 locuitori [1.285 M + 1.276 F] (2011).

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Rudeni – 1526 [7034] august 29 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. II, doc. 27)● **Şuici** – 1501 [7010] septembrie 1 (DRH, B, ŢR, vol. II, doc. 10).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Șuici.

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Radu cel Mare la 1 septembrie 1501, prin care se confirmă jupanului Badea din Șuici proprietatea asupra munților: Comarnicul, Pleșești, Cioarecul și Voicești.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unor comunităţi umane pe teritoriul actual este atestată prin Așezarea din epoca bronzului timpuriu – situată pe Dealul Iordanului, unde s-au degajat parţial resturile a trei locuinţe aparţinând culturii Glina. La Şuici, s-au efectuat cercetări arheologice într-o necropolă tumulară geto-dacică.

TOPONIMIE:

- **Ianculeşti** – toponim format pe baza eponimului *Iancu*, denumind pe descendenţii acestuia, cu rol determinant în structura locală. Forme anterioare ale toponimului: Inculeşti şi Enculeşti. Toponimul este compus din *Iancu* + sufixul colectiv *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a aşezării.
- **Paltenu** – toponim topografic format pe baza apelativului *paltin* [Acer pseudoplatanus], arbore reprezentând un reper sigur în aria de constituire a localităţii.
- **Păuleni** – toponim social format pe baza antroponimicului *Paul* + sufixul colectiv *–eni*, care indică apartenenţa locală a oamenilor din aşezare. Un toponim local „Din Paule" este atestat în anul 1838.
- **Rudeni** – toponim topografic format din apelativul *rudă* cu sens de „neam", dar şi „metal, minereu", deşi prima accepţie relevă o asociere, idee confirmată prin sufixul *–eni*. O motivaţie a toponimului în accepţia ultimă o constituie atestarea documentară a exercitării de către rudari a operaţiei de depistare, prin cernere, a aurului din nisipul râului Topolog.
- **Şuici** – toponim format pe baza eponimului *Şuică*, atestat în documente medievale. Antroponimicul-poreclă provine din apelativul *şui* ≈ „strâmb", dar şi „subţire, mlădios". În tradiţia orală, Şuica ar fi fost o ciobăniţă din Ardeal care s-a stabilit cu oile în zonă.
- **Valea Calului** – toponim topografic format pe baza apelativului *vale* ≈ „loc larg între două dealuri" + determinativul *Calului*.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

O particularitate a arhitecturii tradiţionale locale o constituie existenţa caselor cu „legătură" în unghi drept, corpul principal (casa de locuit) şi cel secundar (bucătăria) fiind unite printr-o sală înaltă cu pălimar din scânduri traforate sau în „ocniţe". Dintre cele mai reprezentative construcţii de acest tip, casa lui Gheorghe Bânga din Şuici a constituit modelul pe baza căruia s-a realizat, la scara 1/1, o construcţie identică, în anul 1936, pe terenul afectat arhitecturii argeşene în Muzeul Satului din Bucureşti. Casa Boicescu din Rudeni a fost construită la sfârşitul secolului al XIX-lea din paiantă şi lemn, cu învelitoare de şindrilă. Casa are plan dreptunghiular cu două niveluri (parter şi etaj), patru

turnuleţe în colţuri şi o galerie de lemn de jur-împrejurul etajului. Casa popii Florea din Rudeni este construcţie tipică sfârşitului sec. XIX, aparţinând unui ilustru personaj imortalizat de poetul George Topîrceanu în «Balada popii din Rudeni».

Portul popular tradiţional relevă o puternică influenţă a portului „ungurenesc", în special, la costumul femeiesc. La sfârşitul secolului al XIX-lea, se consemna frecvenţa iilor ungureneşti cu şorţuri negre de postav.

În domeniul artei populare, s-a remarcat, în fazele finale ale concursurilor naţionale organizate în perioada anilor 1956–2006, meşterul Ion Bârzoi care a obţinut premii ori menţiuni pentru sculptură în lemn.

În domeniul folclorului literar local, printre cele mai reprezentative creaţii de acest gen se înscrie doina „Foaie verde, viorea".

Din repertoriul folclorului coregrafic zonal, dansurile: Brâul ca la Şuici; Brâul de opt; Pingica; Piteşteanca; Salta prezintă elemente locale de individualizare.

Târg tradiţional organizat cu ocazia unei sărbători religioase: Sf. Mare Mucenic şi Tămăduitor Pantelimon (27 iulie).

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului»+«Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil» Enculeşti [1943-1946]~ctitorită de preotul cărturar Dumitru Georgescu, C. Vasilescu, Gh. Ghinescu •pictură murală: Miu Pătroi [1945].

✚Biserica «Sf. Gheorghe» Rudeni –[▲]– ctitorită prin osârdia preotului Nicolae Rudeanu şi a socrului său, Ion Nicula, în cursul anilor 1869-1872; pe locul unei biserici anterioare, datând din 1800, zidită cu cheltuiala lui Răducanu Balosache Balotă. Reparaţii efectuate în: 1896 (refacerea şarpantei), 1927 (refacerea bolţilor), 1937, 1957, 1966. De plan dreptunghiular, biserica prezintă două turle de formă octogonală pe tambur pătrat, deasupra naosului şi pronaosului.

Pictura murală iniţială a fost realizată de Belizarie Paraschivescu din Domneşti; repictată în ulei, în 1927, cu excepţia tâmplei, de pictorii: Gheorghe Popescu, Alexandru Mazilescu şi Dem. Demetrescu. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Triod [1804], Octoih [1811], Irmologhion [1823], Mineie [1852] şi icoane pictate pe lemn în sec. XIX: „IH", „MD", „SG", de Zaharia Constantinescu, icoane pictate de Belizarie Paraschivescu, precum şi un tablou în ulei pe pânză înfăţişând pe preotul Nicolae Rudeanu [1871].

✚Biserica «Intrarea în Biserică a Maicii Domnului» + «Sf. Ioan Botezătorul» Şuici [1864]~ctitorită de Ioniţă şi Victoria Brătianu •pictură murală: Miu Pătroi [1943]; refăcută [1981].

✚Biserica «Sf. Nicolae» Şuici peste Râu –[▲]– construită, cu cheltuiala portarului Drăghici, pe moşia sa, ante 1542; refăcută de şetrarul Iane Brătianu, la cumpăna secolelor XVIII-XIX, ca paraclis al curţii boiereşti; reparată în 1864, de Sultana Tigveanca; reparaţii „curente" în 1925 şi 1956.

Biserica are plan dreptunghiular compartimentat, cu absida altarului poligonală decroşată, pridvor deschis ale cărui arcade în acoladă sunt sprijinite pe coloane monolit de secţiune octogonală. Absida altarului este consolidată cu contraforturi. Clopotniţă de secţiune pătrată deasupra pridvorului, cu scară de acces inclusă în grosimea zidului pronaosului şi pridvorului. Decoraţia exterioară formată dintr-un brâu în formă de tor dublat de rânduri de cărămizi zimţate; cornişă zimţată.

Pictura murală în frescă datând din 1864, făcută cu cheltuiala Sultanei Tigveanu, se conservă fragmentar pe stâlpii dintre naos şi pronaos şi pe tâmpla de zid; restaurată în 1925, de profesor Th. Pupezescu din Bucureşti. Pietre funerare: jupan Drăghici [+1542] şi Ion Brătianu [+1848].

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Evanghelie [1742], Molitvelnic [1768], Apostol [1784], Psaltire [1784], Octoih [1792], Orologhion [1826], Mineie [1830-1831] şi icoane pictate pe lemn în sec. XIX, un pomelnic [sec. XIX] ş. a.

✝Cruci de piatră: **Şuici**: 1736 [7245] octombrie 8 –[▲]–; 1782 –[▲]– în cimitirul satului; 1844 ianuarie 23 –[▲]– în apropierea Bisericii Șuici peste Râu.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 60 locuitori ai comunei Șuici, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [1], Primul război mondial [33], Al doilea război mondial [26].

Momente de istorie locală

În cursul Primului război mondial , localitatea a devenit „câmp de luptă" la începutul lunii octombrie 1916, prin dislocarea în zonă a două batalioane din componența Regimentului 42 și Regimentului 72 Infanterie care s-au constituit, împreună cu o baterie de artilerie, în gruparea armată „colonel Constantinescu", în noaptea de 6/7 octombrie. Temporar, după 25 octombrie, localitatea a constituit o puternică garnizoană militară, prin staționarea trenurilor regimentare ale unei divizii de infanterie și un divizion de artilerie, dar, mai ales, prin instalarea cartierului general al Corpului 1 Armată.

Percepându-se importanța strategică a zonei, pentru a se consolida sistemul de apărare a Văii Topologului și a se preveni înaintarea inamicului spre Curtea de Argeș, au fost aduse din spatele frontului subunități ale Regimentului 47 și Regimentului 67 Infanterie, precum și grupul „locotent-colonel Gherescu". În prima decadă a lunii noiembrie, inamicul va ataca pozițiile trupelor române, care vor fi nevoite să se replieze pe un amplasament sudic. În satul Valea Calului, trupele constituite din subunități ale Regimentului 67 și Regimentului 85 Infanterie în grupul „locotenent-colonel Gherescu" au rezistat, în zilele de 13 și 14 noiembrie, cu enorme sacrificii atacurilor succesive ale forțelor inamice, dar, în seara zilei de 14 noiembrie, au fost silite să se retragă pe o nouă poziție de apărare.

❖ MEMENTO:

CULA SULTĂNICA –[▲]– Ctitorie a renumitei familii Brătianu, construită în perioade succesive: partea originară, cu ziduri groase şi bolţi cilindrice, datează din sec. XVIII. Cula prezintă două niveluri: parter şi etaj, având un plan în formă de cruce compusă, în zona centrală, din partea originară şi două ieşinduri pe laturile de nord-est şi sud-est; latura de sud-vest a fost construită ulterior. Decoraţia exterioară este formată dintr-un brâu în formă de tor. Meterezele existente conferă culei aspectul de construcţie fortificată. În cursul călătoriei sale din 1746, la Şuici, mitropolitul Neofit menţiona: „Am trecut râul spre apus şi am mers la casele lui Ştefan căpitan Balotă; are case mari de piatră şi culă de zid pentru hoţi.".

În culă, a fost organizat, între 1971-1980, de către dr. Eftimie, un colecţionar avizat, pasionat de istorie locală, „Muzeul etnografic al Văii Topologului" cu un patrimoniu complex, format din piese de port popular zonal, unelte specifice unor ocupaţii tradiţionale, documente istorice, obiecte cu caracter memorial evocând pe fizicianul Constantin Miculescu.

Cula a fost afectată considerabil de seismele din: 1940, 1977, 1986, fiind într-o stare accentuată de degradare: structura de rezistenţă este compromisă, acoperişul din şindrilă de stejar distrus parţial, tâmplăria dispărută; se impun măsuri urgente de consolidare şi restaurare a monumentului, pentru a fi salvat de la o distrugere iminentă.

Exceptând cula Sultănica, ante 1913, se semnala, existenţa unei construcţii fortificate, aparţinând lui Ioniţă Brătianu; construită [¼ XIX] din piatră şi cărămidă, pe un teren denivelat, cula era dezvoltată în unghi, aripa îngustă, cu trei niveluri fiind consolidată prin contraforturi.

CIMITIRUL EROILOR ŞUICI –[▲]– amenajat la extremitatea nordică a satului, în perioada anilor 1916-1919. Potrivit avizatului istoric George Georgescu-Șuici, în cursul luptelor de pe Valea Topologului, din perioada 4 octombrie – 5 noiembrie 1916, frontul de pe aliniamentul Frunţi – Sălătruc – Măgura – Enculeşti a fost rupt. Ostaşii morţi au fost adunaţi de armata germană, cu sprijinul populaţiei locale şi înhumaţi în Șuici, pe terenul donat în acest scop de Constantin Miculescu; ulterior, în 1918, au fost reînhumaţi şi cei îngropaţi direct pe câmpul de luptă. Concomitent, călugărul Ion Bâscoveanu din Tigveni iniţiază o campanie de aducere la Șuici a osemintelor eroilor din cimitirele săteşti învecinate.

Inaugurarea cimitirului a fost efectuată în 1919, sub patronajul Societăţii «Cultul eroilor căzuţi în război». În 17 mai 1923, cu ocazia fixării Zilei eroilor de sărbătoarea Înălţării Domnului, cimitirul din Șuici a devenit Cimitir de onoare. Cimitirul eroilor de la Şuici, de plan rectangular [67x 27 m], include o suprafaţă de 1.659 mp, delimitată de un zid din piatră şi cărămidă; cuprinde morminte individuale şi comune pentru 722 eroi (492 români şi 230 germani) prevăzute cu pietre tombale de 40x50 cm. O alee centrală marcată printr-un şir de brazi, încadrată de 361 plăci comemorative pătrate din piatră dedicate eroilor căzuţi pe câmpul de luptă, are ca punct terminus, la vest, o „capelă" formată dintr-o absidă cu decroş şi firide aparente. O cruce mare din lemn de stejar datată 1919, amplasată central, încadrată de două pietre comemorative marcând gropile comune cu osemintele ostaşilor români şi ale celor germani, poartă inscripţia: „Eroilor noştri". Zidul de incintă a fost realizat din îndemnul ministrului de război, generalul C. Iancovescu. Cimitirul a fost restaurat în anul 1983.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 60 locuitori ai comunei Șuici, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [1], Primul război mondial [33], Al doilea război mondial [26].

CAVOUL fizicianului Constantin Miculescu –[▲]– lângă Biserica Şuici peste Râu.

IN MEMORIAM

✪ **APOSTOL DUMITRU** [1905-1949] – jurist, profesor, militant politic. Profesor de limba română şi latină la Seminarul „Neagoe Basarab" Curtea de Argeş, Liceul „I. C. Brătianu" Piteşti. Participant la mişcarea legionară din România [1938-1940]. Coordonatorul Grupului de rezistenţă armată anticomunistă de pe Valea Topologului, arestat, condamnat la 25 ani muncă silnică [1949]. Executat de Securitatea comunistă în cursul unei „reconstituiri", în Şuici.

✪ **DONESCU DUMITRU** [1938-2003] – profesor de limba şi literatura română la Liceul „Cuza Vodă" din Iaşi, inspector şcolar al judeţului Iaşi; poet şi publicist. Colaborări la revistele: „Argeş", „Convorbiri literare", „Familia", „Neamul românesc", „Ramuri", „Şcoala bârlădeană" ş. a. Opera: «Umbra dulce a lucrurilor» [1990], «Vulnerabila amiază» [1994], «Respiraţia cuvintelor» [2002], «Avataruri nu departe de Styk» [2002] ş. a.

✪ **GEORGESCU DUMITRU** (1911-2001) – preot cărturar; autor al unor importante studii cu caracter monografic: «Cartea despre Şuici» [1997], în colaborare cu fiul său, teologul şi istoricul George Georgescu-Şuici; «Biserica din Cepari», «Schitul Văleni – aşezământ de cultură», «Din Catagrafia eparhiei Argeş la 1845. Plaiul Loviştei şi Plasa Topologului» ş. a.

✪ **MICULESCU CONSTANTIN** [1863-1937], fizician; profesor la Universitatea Bucureşti; cercetări de referinţă în domeniul opticii şi acusticii. Opera: «Mesure de l'équivalent mécanique de la chaleur» [1891] – teză de doctorat, în care „autorul determină precis echivalentul mecanic al caloriei, prin metoda circulaţiei apei în calorimetru.".

✪ **RUDEANU GHEORGHE** [1882-1910] – fiul preotului Florea imortalizat de George Topîrceanu în „Balada popii din Rudeni". Preot la Jiblea, culegător de folclor local, pe care l-a publicat în revista „Şezătoarea" coordonată de Arthur Gorovei [1902-1904].

✪ **SOARE ALEXANDRU** [1897-1938] – poet şi prozator – publică sub pseudonimele Sorin de la Şuici şi Soare Sorescu. Colaborator la revistele: „Albina", „Convorbiri literare", „Cele trei Crişuri". Opera: «Îngerul căzut» , «Căutătorul de comori».

✪ **SOARE CONSTANTIN DINU** [1903-?] – prozator şi dramaturg, publică sub pseudonimul ●●●●, Opera: «Tristeţe», «Ce-ai făcut cu inima mea, doctor Crisp» - scenariu de film.

✪ **ZAMORA STELIAN** [1947-1998] – profesor de geografie-geologie, prozator. Opera: «Visul călătorului» [1979], «Marele învins» [1983], «Lângă foşnetul mării» [1989].

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 469; Idem– *Culele de pe Topolog*, www.google.ro, calameo.1227548

Gheorghe Frujină– *Monografia comunei Şuici*, s. l., 1984; Gheorghe Georgescu, Dumitru Georgescu– *Carte despre Şuici*, 1997, 172 p.; Chiţu Vasile – *Însemnări despre bisericile Şuici I şi Enculeşti. Neamul Rudenilor şi Tudose Rudeanul,* 2007; Ion Olărescu – *Comuna Şuici de-a lungul vremii (1501-2010)*, Piteşti, 2010; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

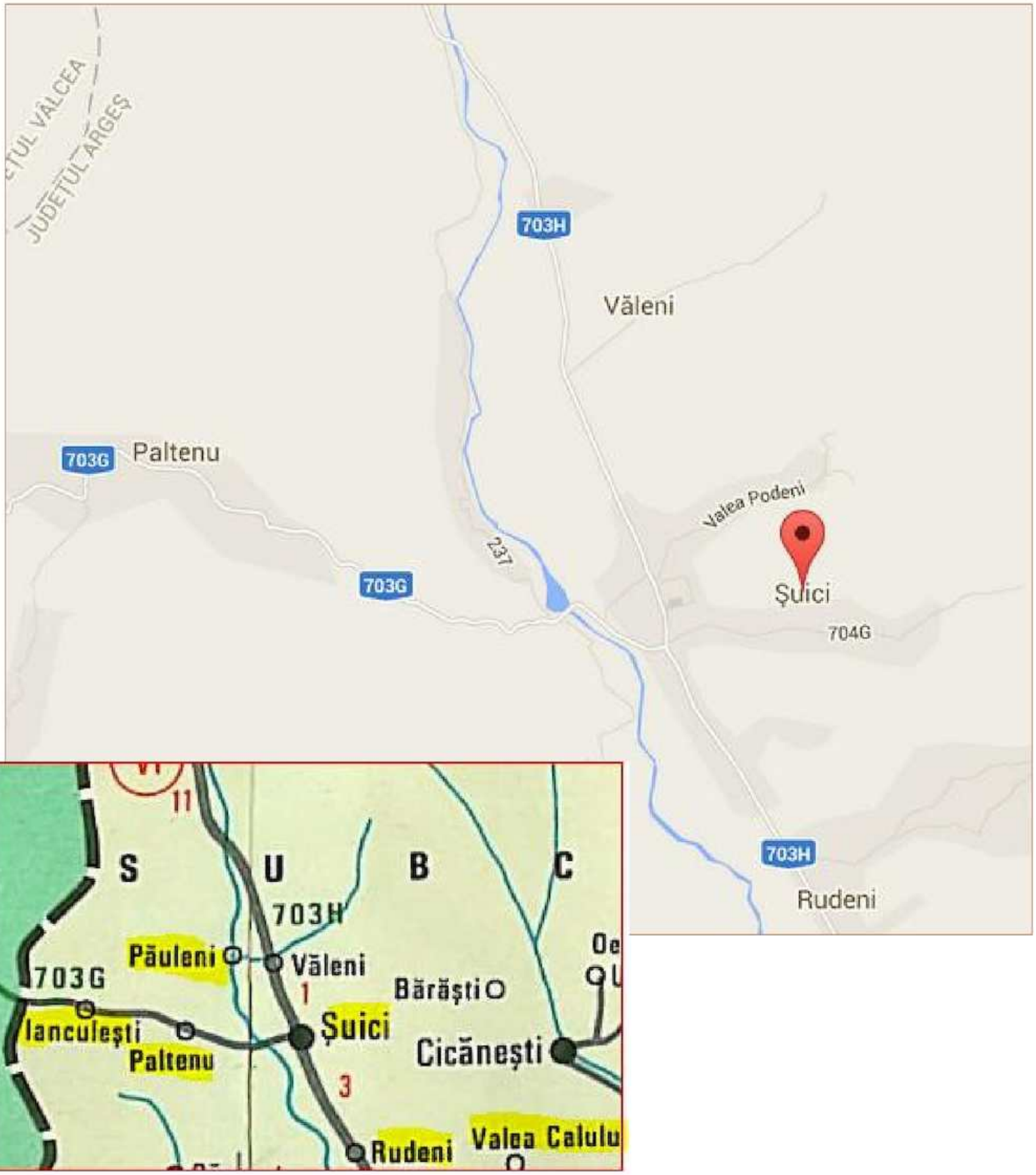
JUDEȚUL VÂLCEA
JUDEȚUL ARGEȘ
703H
Văleni
703G
Paltenu
703G
237
Valea Poieni
Șuici
704G
703H
Rudeni
S
U
B
C
703H
Păuleni
Văleni
703G
1
Bărăști
Șuici
Ianculești
Paltenu
Cicănești
3
Rudeni
Valea Calului

PRIMĂRIA COMUNEI ŞUICI.

CULA SULTĂNICA.

CIMITIRUL EROILOR DE LA ŞUICI.

CASA DIN ŞUICI
TRANSFERATĂ PE TERENUL
MUZEULUI SATULUI DIN BUCUREŞTI.

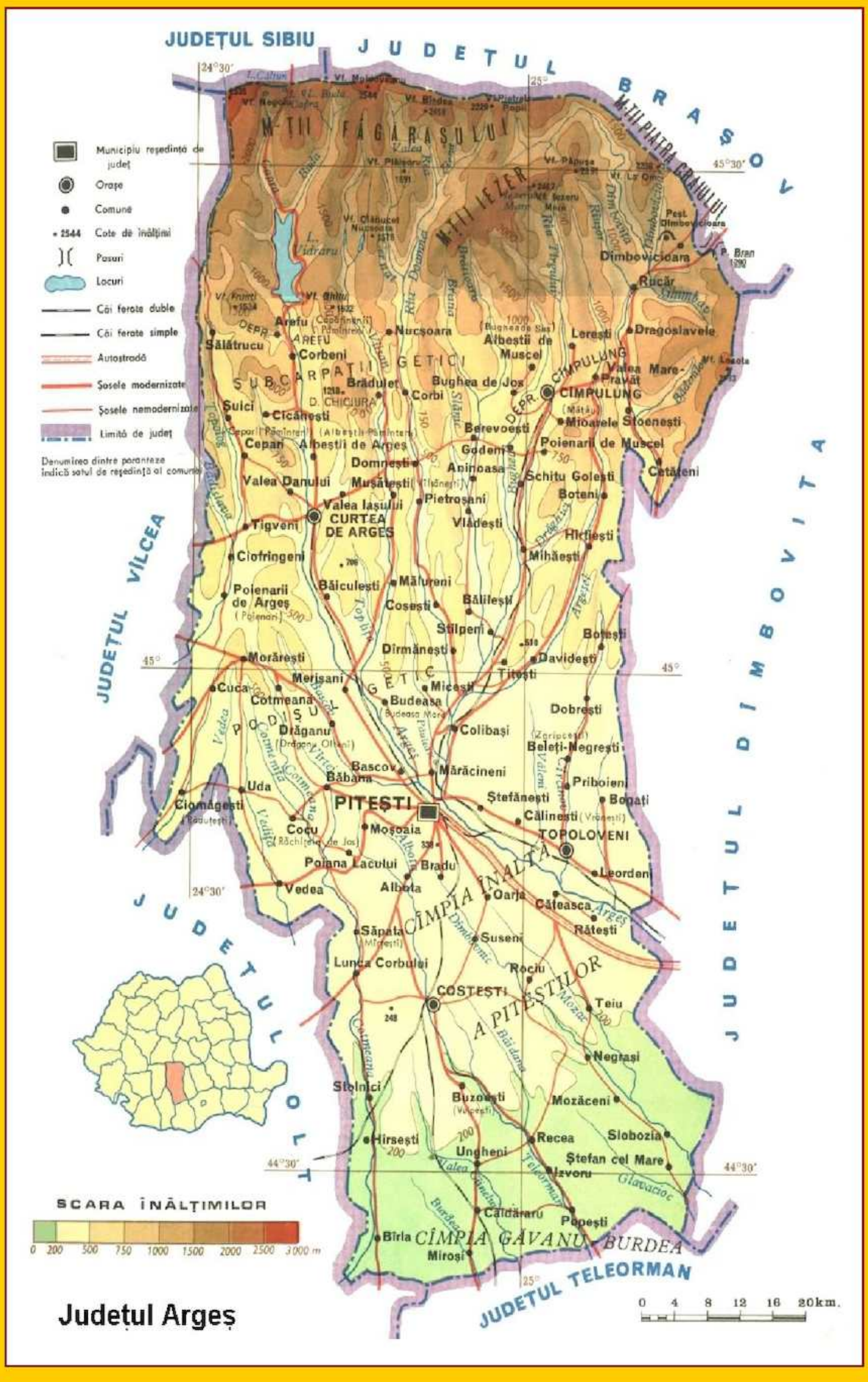

Județul Argeș